

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Invitare de abonament.

Cu 30 Iunie v. 1897 încetează abonamentul la „Foaia Poporului” pe jumătatea dintău a anului acesta. Onorații cetitori, cari au plătit abonamentul numai pe o jumătate de an, sînt rugați a „și-l reînoui până la 30 Iunie c. v., ca să nu fim siliți a înceta cu trimiterea foii.

„Foaia Poporului” va fi și în viitor, ceea-ce a fost în trecut, *luptătoare pentru câștigarea drepturilor naționale, apărătoare a drepturilor poporului român și o povățuitoare sinceră a țeranului și oamenilor dela sate în afaceri de politică națională, economie, literatură etc.* Ea va eși ca și până acum, *ilustrată și prețur va fi același și adecă:*

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg 3 fl. (6 coroane)
Pe o jum. de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România.

Pe un an întreg 15 lei
Pe o jumătate de an 7 lei 50 bani.

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termin, decât dela mijlocul anului (1 Iulie) pe un jumătate de an, sau pe un an. Onoraților cetitori, cari au fost abonați numai pe jumătate de an, le trimitem de odată cu foaia și *mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu numărul sub care primesc foaia, scris gata pe cupon, așa că trimițitorul nu are decât să scrie numele seu și cifrele la locurile convenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul la postă.*

Abonenții noi sînt rugați a „și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetef, însemnând posta din urmă.

Deschizînd deci nou abonament la „Foaia Poporului” rugăm pe toți prietini și spriginitorii nostri și ai cauzei naționale, să nu ne lipsească de prețiosul lor sprigin și să lătească foaia în cercul cunoștințelor lor. Noi ne vom strădui a le da, ca și în trecut, o foaie bună, folositoare și cu frumoase ilustrațiuni.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

Sus fruntea, Române!

Dacă ne gândim, că numai înainte de asta cu 50 de ani, în ce stare am fost noi Românii, și unde sîntem și cum ne aflăm azi, inima trebuie să ne tresalte cuprinsă de mare bucurie.

Înainte de aceasta cu un jumătate de veac România de azi nu era pe mapa Europei, ci două țerișoare Muntenia și Moldova, luptându-se cu vindecarea ranelor, făcute de domnia Fanarioților. La noi în Ardeal și Ungaria iobăgia era în floare. Poporul român era ingenunchiat și încătușat prin legi neomenoase și barbare. Nu numai că proprietate de pământ nu avea, dar trebuia să muncească pentru alții și-i erau oprite ori-ce căi de înaintare și luminare. Fiului de iobagiu nu-i era ertat a umbla la școală, ear' dacă totuși se dădea voie la câte unul, se învețe, după-ce eșea din școale nu-l aplicau în deregătorii, zicînd că nu e „nemeș”.

Dar' nici școale nu aveam mai nainte, nici alte așezăminte de cultură, nici foi politice sau literare, prin cari să ne putem cultiva și lumina!

Fiind astfel ajunși prin vitregitatea sortii la o stare decăzută, străinii cu cari locuim împreună, ne prețuiau foarte puțin, ne bajocoreau și huiduiau; limba noastră dulce, portul și obiceiurile strămoșești erau pentru ei lucruri de hulă și de ris. Românul era bun să lucre, să muncească,

ear' încolo să rămăie rob, făcînd prin munca sa câștig altora.

Așa era starea, în care se aflau moșii și strămoșii nostri. Pentru a scăpa pe poporul român din această robie iobăgească au prins amănă armele Horia și soții sei, dar' au căzut jertfă iubirii de libertate. Tot pentru ajungerea acestui scop s'a sculat Iancu și alți viteji la 1848. În sfîrșit cauza dreaptă a învins. Cătușele iobăgiei au fost sfărimate și Românii au început să înainteze cu pași repezi.

Încă n'a trecut o jumătate de veac dela anul mântuirii 1848 și deja unde a ajuns poporul român, cel hulit și batjocorit! În locul celor două țerișoare, Moldova și Muntenia, eată este un mândru regat român, care înaintează frumos pe toate terenele. Împărății mari îi caută prietenia și împărați puternici, cum e Francisc Iosif, Împăratul nostru, îl cinstesc, făcînd vizită Regelui român, falnicului Carol.

Ear' noi aici încă unde am ajuns! Azi avem școale române în toate satele, ear' în câteva locuri gimnasia românești, avem însoțiri și alte multe așezăminte de cultură și avem mulțime de oameni cu carte. Toate aceste ni le-am făcut și le susținem numai noi, din puterile noastre, ba mai mult, le-am făcut luptînd cu multe și mari pedeci, ce ni-le puneau și ni-le pun și azi, dușmanii în calea înaintării. Dar' în ciuda acestora noi am înaintat și vom înainta tot mai mult.

FOIȚA.

Floarea-soarelui.

— Legendă —

de

Stefan Cacovean.

I.

(Urmare.)

Cine să fi fost anume?
Deocamdată nu se spune,
Însă cum că nu-i a-bine,
Poate vedea fiecine;
Căci pe latul ăst pământ
Unde s'au mai pomenit
Pețitor să fi pețit
Fată mare ori nevastă
Noaptea-afară pe fereastă?

Eată că a doua zi
Dimineața 'n zori de zi,
Copilița se trezi,
Fața albă limpezi,

Păr de aur împleti,
Și'n grădină cobori
Să-și anine 'n pîru-'i des
Flori frumoase pe ales.
În grădină cum pășea
Și cu flori se 'mpodobe
Sta pe loc și se vîimea,
Căci pe-o masă ea zărea
Trei vestminte de mătășă
Trei găтели de 'mpărăteasă.
Pe ăntăiul din tustrele
Lumina cerul cu stele,
Și cu luna printre ele;
Pe-al doilea, zorile
Și câmpul cu florile;
Ear' pe-al treilea vestmînt,
Te-ai lega cu jurămînt,
C'a scris Dumnezeu cu mîna
Sfîntul Soare cu lumina.
Copilița sprintenică
Pe tustrele le ridică,
Le întoarce și le suce,
Sta cu ochii să le 'mbuce.
Apoi vesel s'apucă

Și pe rînd le îmbracă,
La isvoare s'arătă,
Și 'n isvoare se cătă,
În isvoare limpezite
Tot cu flori împrejmuite.
Dar' abea le ia pe sine,
Somn adînc pe gene-i vine!
O hii 'i se painjenesc,
Pașii 'i se 'mpletecesc,
Și de somn, căzînd în apă,
Florile din mîni-'și scapă.
Dar' cu gândul nici gîndeș,
Și 'nainte-'i se făcea
Leagăn mîndru de mătășă,
Ș'adormită 'n el se lasă.
Cât ce fata adormea
Eată, frate, se stirnea,
La 'mpăratul în grădină,
Un vîntuț, o boare lină.
Frunza, iarba se mișca,
Crengile se scutura,
Apa 'n față se 'ncreția.
Dar' putere peste fire
Era 'n boarea cea subțire,

În urma acestora poporul român, limba și datinele lui sunt prețuite și iubite în străinătate. Mulți bărbați din țerile depărtate, bărbați învățați și cu nume mare, ne învață limba, se ocupă de poporul român și scriu despre el.

Și totuși ce se întâmplă la noi acasă? Dușmanii noștri de veacuri, necăjiți de înaintarea noastră și de numele bun ce-l avem, ne hulesc și acum, și ne batjocoresc adese-ori limba și alte de-ale noastre. Dedați a ne ști iobagi și lucrători pentru ei, nu se pot împăca cu gândul, că noi încă putem să ne ridicăm în cultură și înaintare alături de ei, ba să-i chiar întrecem! De aci pedecile, ce ni-le pun în cale, de aci hula și batjocurile, cu cari ne tractează.

De toate aceste însă puțin se ne pese. Noi, încurajați de iubirea și simpatia popoarelor culte, să mergem înainte pe calea, ce am apucat. În fața batjocurilor noi să ridicăm senin și împunător fruntea; aceasta trebuie să o facem, căci de înaintarea noastră, făcută în o jumătate de veac putem fi mândri și făloși.

Premiu pentru abonenți.

Redacția „**Foii Poporului**“ văzând că gustul de cetit crește tot mai mult și în chip îmbucurător la poporul nostru, a hotărât să dea abonenților foii un frumos **premiu literar**.

Premiul va fi: o colecție sau **adunare de poezii populare și naționale**, împodobită cu **portretele mai multor poeți** de ai noștri.

Premiul se va da în cinste la toți abonenții foii din jumătatea a doua de an, și dacă n'au fost abonați mai înainte.

Cine deci voește să capete în cinste un frumos premiu, să se grăbească a abona „**Foia Poporului**“.

Căci în leagăn pe Ilina
O sbura cum sboar'o pană
Peste turnuri de cetate,
Pân' la nori și mai departe,
Pân' se șterge de pe zare
Peste munți și peste mare,
Nu se știe unde-anume
La ce margine de lume.

Mult o jeli împăratul
Și cu dînsul tot palatul.
Multe lacrimi se vărsară
În cetate și la țeară;
Ba 'mpăratul plin de jale
A trimis în lunga cale
Multe cete-a oastei sale:
Pământul să-l ocolească,
Fiica dragă să-i găsească.
Și-au mers oastea cercătoare
Pân' la răsărit de soare,
La apus, la mează-zi,
Și 'n fundul mesză-noptii,
Călcând toate țerile,
Trecând toate mările,

Minciuni ungurești. Prin foile ungurești es de multe-ori articoli despre Români și despre afacerile noastre. E și de prisos să spunem, că mai toate sunt încornurate, scrise cu rătăcite și băjbăie de neadeveruri.

Cei cari le scriu însă, ca cele susținute de ei se aflu crezământ la cetitori, spun, că ei au stat de vorbă cu câte un fruntaș român și dela el au auzit cele comunicate în ziarul lor.

Aceste sunt apucături jidovești, ca marfa să aibă trecere; numai cât adese-ori minciuna ese la iveală.

Așa a pățit acum de curând un ziar de frunte unguresc, *Bud. Hirlap*.

Eată ce scrie ziarul „*Drapelul*“ din București:

„Ziarul unguresc „*Budapesti Hirlap*“ din 29 Iunie publică o vorbire cu un fost ministru de pe timpul prim-ministrului Aurelian, pe care nu-l numește, asupra cauzei naționale.

Ne-am dus pe rînd la toți ministri, cari au fost în ministerul dlui Aurelian și cu toții au declarat, că n'au vorbit nici-odată cu vre-un corespondent al vr'unui ziar unguresc.

Așa dar, toate cele cuprinse în pretinsa vorbire a ziarului din Budapesta, nu sînt altceva decît *minciuni ungurești*“.

Plătirea preoților de către stat. Ziarul „*Budapesti Hirlap*“ are știrea, că guvernul vrea să plătească preoțimea de toate confesiunile. Spre acest scop guvernul a pregătit un proiect de lege, în care se hotărăsc salariile pentru preoți în cei dintâi cinci ani cu câte șese sute pe an, ear' după cinci ani cu câte 8 sute fl. Budgetul statului se va împovăra prin aceasta cu mai bine de un milion fl. Preoțimea romano și greco-catolică nu va fi plătită de stat, avînd congrua.

Proiectul se va aduce în dietă la toamnă.

Ar crede omul, că guvernul va fi un binefăcător, dacă n'am ști din trecut, că de câte-ori se apropie de noi cu daruri: e lup în piele de oaie.

Frații noștri din Tesalia. Din *Constantinopol* se vestește, că în 28 Iunie *Românii din Tesalia* au dat o nouă adresă împuterniciților marilor puteri, prin care cer, ca Tesalia să se alăture la Turcia. Adresa la care s'a pus și o mapă a Tesaliei este de următorul cuprins:

Fără să fi dat pe lume
De copilă și-al ei nume.

Alelei și cum ar fire
Om în lume să se mire,
Că oștirea cercătoare
N'a găsit perita floare!
Când se știe că ea-i dusă,
Și pe-o altă lume pusă,
Unde n'a pătruns cu sborul
Nice vîntul, nice dorul,
Necum omul cu piciorul!

(Va urma.)

Poesii populare.

Doine oătânești.

Culese de *Ilie Androne*, din *Pian*.

Zică cine ce a vrea
Nici cătănia nu-i rea
La cine-i harnic de ea,
Că Vinerea mănă carne
Și Sâmbăta rabdă foame.

Mapa etnografică alăturată — zic Români — arată numărul Românilor din Tesalia. Cu prilejul acesta ne rugăm din nou, ca să se îplinească dorința Românilor de a rămâne sub stăpânire turcească. Singur aceasta asigură populațiunii române susținerea drepturilor sale legale și a intereselor sale naționale și economice. Ne rugăm, ca la regularea graniței turco-grecești, Români să nu ajungă sub stăpânire grecească. *Românii se află în mare număr în toate părțile Tesaliei*, dar' cu deosebire în districtul Tricala. În cercul Aspropotam sînt 42 de comune române. Între Mețovo și Călărta se află 50 mii de Români.

E îmbucurător, că întâmplările din Tesalia scot la iveală tot mai mult nația românească din acele părți.

Pentru biserică.

De multă vreme n'au fost mișcări și agitații așa de mari pe terenul bisericesc în Ardeal și Ungaria, ca în timpul de față.

Deosebitele biserici vreau să-și capete autonomie sau guvernare de sine și să-și întărească, ca să excludă amestecul jidovului guvern în afacerile bisericesti.

Astfel catolicii din întreagă țeara fac alegeri pentru un mare congres, în care are să se decreteze autonomia bisericască a lor. Șovinismul maghiar ar vrea să meargă și Români gr.-catolici sau uniți la congres, ca în chipul acesta să stăpânească catolicii maghiari biserica română unită. La aceasta însă nu vor ajunge, căci am văzut, că atât arhierii români uniți, cât și credincioșii, adunați la Cluj, au protestat împotriva acestei încercări și întemeiați pe drepturile istorice ale bisericii, cer autonomie proprie. Aceasta pășire bărbătească face mare cinste bisericii și neamului nostru. În chipul acesta trebuie, să ne apărăm drepturile în strînsă ținere la olaltă, umăr la umăr, dela opincă până la Vlădică, cum se zice.

Afară de mișcarea catolicilor și Românilor gr.-catolici mai este o mișcare însemnată pe terenul bisericesc la *Serbi*. Serbii sînt gr.-orientali și au un fel de autonomie bisericască. Acum e vorba ca să se facă un statut sau legi pentru

Neamțule secați-ar vița
Blăstemată-ți sēmēnța:
Iai fi-ciori dela măicuțe
Și voinici dela drăguțe.

Frunzuță verde de nap
Toată vara-am așteptat
Să înfloară păpădia,
Să se strice cătănia.
Păpădia s'o uscat
Și cătănia m'au luat.

De trei ani cât cătănesc
Măndră pe plac nu-mi găsesc
Dară de o vreme ncoace
Iubesc una care-mi place.

Din Pecica-română.

Culese de *Eutim Oniția*, învățător în *Radomanești*.

Când treci badeo p'angă noi
Pune clopote pe boi,
Că atunci m'oi trezi
Și la tine voiu veni,

guvernarea bisericii. Spre acest scop guvernul a dat voie să se ție un congres, alegându-se deputați. Guvernul voiește ca prin statut să-și asigure putința de a se amesteca în afacerile bisericești. Din asta însă n'a păpa, vorba Românului. Poporul sârbesc a băgat de seamă, ce vrea guvernul și a ales deputați vrednici, cari nu vor face pe voia celor dela Pesta, ci vor lucra, și vor vota un statut, ale cărui hotărâri să fie numai spre binele bisericii.

Foile naționale sârbești sunt încântate de aceasta bărbătească pornire și scriu cu însuflețire.

Astfel *Zastava* din Neoplanta zice despre proiectul de statut, că deși nu pe față, dar totuși se recunoaște în el puterea statului în biserică, ceea-ce dacă s'ar primi, ar fi spre stricăciunea poporului sârbesc.

Branic din Neoplanta laudă pe Sârbi, că au știut să scoată la alegeri deputați naționali, susținând lupta împotriva dușmanului comun. Totodată protestează împotriva amestecului guvernului maghiar în afacerile autonome ale bisericii.

Tot asemenea scrie și foia *Srpstvo* din Vêrșet, laudând „frumoasa și rara isbândă” și asigură, că congresul va fi la înălțimea chemării sale.

Ziarele maghiare sunt necăjite pentru cele scrise de ziarele naționale sârbești, și le place mai bine de ziarul „moderat” *Nașe Doba*, din Neoplanta, care zice, că poate congresul va fi închis, dacă nu va lucra pe placul guvernului!

DIN LUME.

Tractările de pace.

Tractările pentru de a se încheia pacea între Turcia și Grecia înaintază foarte încet. A zecea conferență de împăcare, ce era să se țină la 1 Iulie s'a amânat. După o telegramă a ziarului „Hamburger Correspondent” tratările de pace vor mai ținea cel puțin 3 săptămâni.

În calea împăcării stau multe pedeci, puse și de Greci și de Turci. Din *Atena* se vestește, că condițiile de pace sunt foarte grele pentru Grecia. Astlel des-

Cu găina friptă 'n poală
Și cu pita subsuoară,
Și 'ți-oiu aduce rachie
Să ne treacă de mânie,
Și tu mi da gurița
Ca să-mi stâmpăr inima.

Nevasta din Panciova,
Mândru se știe purta,
Când e zi de sârbătoare
Ea deloc ese la soare,
Ea-i schimbată și chichită
Și cu poale-albe 'ncrețite,
Albită și rumenită
Și e frumos învălătită,
Și la joc ea când pornește
Toată lumea o privește,
E făcută ca și-o floare
Pare că-i ruptă din soare,
E cuminte și frumoasă
Și la trup e sănătoasă,
Nu e alta 'n sat ca ea
Așa mândră frumoșea.

daunarea de războiu este statorită la 4 milioane de funți. Probabil, că puterile europene vor cere, ca datoriile de stat ale Greciei să fie puse sub controlă. Regularea graniței e proiectată așa, că un ținut în lățime cam de doi km. se va alătura Turciei.

Față de aceasta Turcii cer, ca Tesalia, pe care ei au cuprins-o cu arma, să rămâie întreagă sub stăpânirea lor.

Guvernatorul Cretei.

Am fost dat știrea (în nr. 21), că foia engleză *Standard* a vestit, că puterile ar fi denumit de guvernator al Cretei pe principele *Battemberg*. Știrea însă a fost numai combinație. Acum se vestește, că puterile vreau să numească de guvernator pe *Numa Droz*, fost președinte al Elveției. Se zice, că *Numa Droz* ar fi înduplecat a primi postul de guvernator, dar' va atârna dela condițiile, ce le vor statorî puterile.

Întâlniri de domnitori.

În vara aceasta își vor face vizită și vor ave întâlniri mai multe capete încoronate și capi de ai statelor.

Astfel din Viena se vestește, că împăratul *Wilhelm* se va întâlni cu părechia regală a *Italiei* în Veneția prin Septembrie. — Din Sofia se telegrafează, că Principele *Ferdinand* va face cât mai curând o vizită Regelui *Carol* în București. — Pe toamnă se apunță o vizita a Țarului în Roma. — Cele mai însemnate vizite vor fi însă a împăratului *Wilhelm* și a președintelui republicii franceze, *Felix Faure* la Țarul. Președintele *F. Faure* va fi însoțit de ministrul de interne *Hanotaux* și de cabinetul seu militar. Pentru aceasta călătorie un proiect de lege va cere credit de 500.000 franci.

Faure va petrece o săptămână în capitala Rusiei, pe când împăratul *Wilhelm* al Germaniei va sta acolo trei zile.

Din Lugoj.

Culese de *Isidor Stamurean*.
Frunză verde de urez
Mândruță cu ochii verzi
Ești afară de mă vezi
Până sunt grânele verzi,
Căci dacă s'or secera
Mult vei plânge și ofta
Pentru depărtarea mea.

Oh! mândruță cum te-aș strînge
Dar' ești tinără și-i plânge.
Strînge-mă cât vei putea
Că n'oi plânge și-oi tăcea.

Oh! mândruță cum te-aș bate
Dar' mi-'s mânilor legate
C'un fir de mătășă neagră
Nu te pot bate de dragă.
Mândruță cu părinți
Nu grăbi să te măriți
Căci casa drăguțului
Din afară-i văruiță
Din lăuntru-i otrăvită.

SCRISORI.

Un brav Român.

De pe Valea-Murășului, 1 Iulie 1897.

Onorată Redacțiune!

În decursul anului trecut, Nr. 40 al „Foi Poporului”, am fost dat la lumină unele din frumoasele și româneștile fapte săvârșite de bravul și desinteresatul scriitor popular al nostru, dl *Aron Boca Velchereanu* — din *Velcheriul-de-Câmpie*.

Mă rog de onorata Redacțiune a da loc earăși dreptei mele dări de seamă, asupra lucrării plină de vrednicie și rodnicie adusă pe altarul culturii populare tot de dl *Boca Velchereanu* în decursul anului acestuia.

O fac aceasta nu într'u atâta întrucât aș vrea să ridic și înalt altmintrelea pe vrednicul de înălțat dl *Boca*, ci mai virtos pentru a se îndemna și alții a face astfel de fapte, cari pot ridica popoarele din amorțeală și a le conduce pe drumuri nouă, luminoase și de viață isvoritoare.

Până la anul 1896 domnul *Aron Boca Velchereanu* a fost scos la lumină 9 scrieri populare, din cari încă în anul trecut, mare parte le-a trimis în deosebite tracte protopopești ca premii pentru pruncii dela școlăle românești.

În decursul anului 1896 și 1897 a mai scos dl *Boca Velchereanu* încă 4 scrieri populare și anume:

1. Povestea Pascului, sau credința deșartă populară.
2. Medical fără de arginți, sau cartea sănătății.
3. Albina și leneșul, sau icoana hârniceii și a lenei.
4. Regule și sfaturi bune pentru pruncii școlari români din școlăle sătene. — Toate aceste în versuri.

Va să zică dl *Boca Velchereanu* a dat la lumină 13 scrieri populare, din cari în anul acesta, adevă în 1897 a împărțit gratis în diferite tracte protopopești pentru de a se da ca premii pruncilor de școală 800 de exemplare și anume:

1. În tractul *Murăș-Oșorheiului* 200 cărți.
2. „ „ *Albei-Iulie* 200 „
3. „ „ *Roșiei* 200 „
4. „ „ *Clujului* 200 „

Puțini Români săteni vor mai pute arăta astfel de fapte frumoase, folositoare și înălțătoare de inimi.

De aceea așteptând cu drag lucrarea acestui bărbat vrednic de cinstea întregii obște românești, ti putem zice cu tot dreptul: La mulți ani încă, dle *Boca*, pentru-ca să fim fericiți a mai pute înșira astfel de fapte, ce mare și adevărată cinste-ți fac! — Dee cerul ca mulți semeni să ai!

Un preot de pe *Murăș*.

Sfințire de biserică.

Valeadieni, 16 Iunie 1897.

Onorată Redacțiune!

Am fost martor ocular la sfințirea bisericii gr.-or. română din comuna *Apadia* și ca atare îmi țin de datorință a face o mică dare de seamă despre actul măreț al sfințirii.

Anul trecut 1896 când s'a pus crucea pe turnul nou ziditei bisericii, am făcut o mică dare de seamă, despre cele petrecute, care s'a publicat în numărul 38 al „Foi Poporului”, și acolo am amintit, că bravii *Apadieni* și-au zidit nu numai biserică, dar' și școală nouă, și ziua sfințirii lor e fixată pe 26 Octomvrie, când e hramul bisericii și rugă.

Măestrul întreprinzător însă, neputând sfârși cu lucrul așa, ca să se poată sfinți biserica la timpul hotărât, sfințirea s'a amnat, și s'a pus un nou termen de sfințire și anume: ziua de „Luni după Rusalii“ când asemenea e rugă în Apadia.

În ziua de Rusalii 1 Iunie a. c. v. s'a săvârșit ultima liturgie în biserica cea veche, din care mai rămăsese numai altarul, trebuind partea cealaltă demolată, spre a putea fi zidită biserica cea nouă.

La 3 ore d. a. deodată liniștea comunei se turbură prin bubuitul asurzitor al piuelor, era semnul că a sosit în comună delegatul arhieresc, domnul protopop *Andrieu Ghidiu* spre a îndeplini actul sfințirii.

Începutul slujbei s'a făcut ca un ultim adio în altarul bisericii vechi, de unde după săvârșirea celor prescrise și luarea „Antimisului“ între sunetul clopotelor și bubuitul piuelor, s'a purces cu litie la biserica nouă, unde s'a făcut vecernia mare cu priveghere și utrenie.

Măne-zi Luni, la 9 ore dimineața dl protopop însoțit de preoții *Nicolae Corneanu* din loc, *Ioan Meda*, din Valeadeni, *Mihailu Borca* din Brebul și *Teodor Muntean* din Dălinești, au început sfințirea apei, cu care apoi după citirea rugăciunilor prescrise la asemenea privilegiu, s'a stropit biserica și școala nouă, încungiuându-se noul Sion, și astfel purcezându-se întru toate după prescripsele tipicului, s'a început liturgia. Biserica destul de spațioasă, dar' era plină de popor, din loc și din satele învecinate, cu deosebire din Valeadeni și Dălinești. Mai erau apoi și notarii *Mihailu Corneanu* din Dălinești și *Alexandru Crăciunescu* din Soceni cu familia și învățătorul pensionat și mare proprietar din loc *Dionisiu Corneanu*. Curtea bisericii de atunci era plină de lume.

Sfânta liturgie s'a celebrat cu o pompă rară și solemnitate deosebită. Răspunsurile liturgice le-a executat corul compus din învățătorii: *Dimitrie Iacobescu*, din Dălinești, *George Cătană*, din Valeadieni, *Ioan Trandafir* din loc, *Emanuil Pirtea*, teolog curs. III. din Valeadieni; *Andrieu Meda*, neguțător din Valeadieni; preotul *Vasile Corneanu*, din Ruginosu, cancelistul *Alexandru Bogșan*, din Dălinești și câțiva buni cântăreți din Dălinești Apadia și Valeadieni.

După priciasă dl protopop scindu-se pe amvon arată că: Ilustritatea Sa Prea bunul nostru Episcop din cauza sănătății nu prea îndestulitoare, nu a putut veni în persoană spre a lua parte la actul sfințirii, ci a însărcinat pe Prea On. D-sa a îndeplini în mod provisor sfințirea acestui lăcaș dumnezeesc, exprimându-și Ilustritatea la expresă dorință ca îndată-ce îi va permite starea sănătății, să vie și se vadă noul Sion.

După această introducere și trimiterea binecuvântărilor arhieresti urmează cuvântarea ocazională, în care prea On. Domn protopresbiter cu o voce clară și puternică au arătat: Că ce este biserica asemănându-o cu o mireasă frumos împodobită ce se logodește cu mirele ei, cu Domnul nostru Isus Cristos. A arătat mai departe oratorul, că biserica este poarta cerului, care ne face să trecem dela cele pământești la cele cerești. Mai încolo: Biserica creștină a fost totdeauna scutul adevăratei credințe dreptmăritoare creștine; Biserica pentru Români a fost scutul și conservarea naționalității. Biserica a fost scutul limbei române.

Tema a fost foarte bine aleasă și a fost motivată cu texturi din scriptură, cu mo-

tive din istoria națională, și cu fapte complinite din trecutul dezvoltării poporului român. Ca deducțiuni practice și învățături morale au fost: Simțul curat pentru a ținea strict la învățătura bisericii. Simțul curat pentru a ținea strict la limbă și naționalitate, la datinele, portul și obiceiurile noastre, moștenite dela bătrânii noștri. (Va urma.)

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

4. *Stefan intră de nou în Transilvania.*

Luptele lui cu Tătarii și cu Radu Domnul Țerii-Românești.

Stefan după-ce învinse pe Mateiu, ca să se despăgubească de prădarea Moldovei, intră cu 1800 călăreți în primăvara anului 1469 în Transilvania, prădă de nou țeara Sécuiilor; prinse pe rivalul seu Petru Aron, căruia îi taiă capul. Voievodul Transilvaniei, Ivan Pongratz, chemă pe Sași la arme, însă ei nu vin. Stefan prădează țeara în lung și lat și iasă din ea numai după-ce Mateiu propune împăcarea și-i dăruiește două cetăți în Transilvania, *Ciceul* și *Cetatea-de-Baltă* (Küküllövár) ¹⁾

Tot în anul acesta trecu Maengli Gerai, chanul tătăresc din Crimeea cu o mare armată de Tătari în Moldova, arzând și prădând tot ce întimpina în cale.

Stefan le eși înainte la o dumbravă ce se chemă «Lipinți», lângă Nistru, și-i bătù cumplit; prinse o mulțime de robi, între cari chiar și pe Carzic, fiul chanului, care îi comanda. Chanul supărat pentru aceasta și mai virtos pentru-că fiul seu devenise rob la un «ghiaur», cum ziceau ei, trimise la Stefan în Suceava o sută de soli, ca să ceară înderēt pe fiul seu.

Stefan voia să primească pe soli încungiuurat de toată splendoarea curții sale. El adună deci pe toți boerii din sfatul seu și popor, pe toți capii oștirilor și clerul cel mare. Stefan apoi ședea pe tron, ear' coroana-i strălucia ca un soare mândru din luna lui Maiu, când apărură în sală solii Chanului. Unul din ei zise: «Strălucitul chan al Crimului, stăpânul nostru și al tēu, ne trimite pe noi și-ți poruncește, ca să-i dai înderēt pe fiul seu ce este prins aici». Alt sol răspunde: «Strălucitul chan stăpânul nostru și al tēu, te-ar fi pedepsit de mult pentru cutezarea ta de-a ținea în robie pe fiul seu, dar' earăși te-a iertat, sperând că de aici înainte îi vei da toată supunerea și ascultarea, ce un ghiaur vasal îi îndă-

torat să dea dui seu musulman» ²⁾ Atunci în sală se făcù o mișcare mare. Cei de față voră să spele în sângele solilor vătămarea pusă pe domnul lor. Stefan însă îi linișți și porunci ca fiul chanului să fie adus în curtea palatului, unde era mulțime de popor. Apoi porunci să i-se taie capul. Aceasta se făcù în fața solilor. Solii avură asemenea soarte, căci fură toți uciși, afară de unul, care se trimise cu nasul și urechile tăiate să spună chanului cele-ce se întâmplaseră la curtea lui Stefan. ³⁾

Stefan avea o idee mare, ideea de a uni Țeara-Românească cu Moldova, ca astfel cu o putere mai mare să poată combate pe dușmanii creștinilor, cari zi de zi căutau ca să-i înghiță. Astfel în 27 Februarie 1470 Stefan prădă marginile Valahiei (Țerii-Românești) și arse orașul Brăila.

Îndată după arderea Brăilei, unii dintre boerii lui Stefan nemulțumiți cu domnia dînsului, făcură o tainică înțelegere împotriva lui și se sfătuiseră în taină cu Radu, ca îndată-ce se va începe lupta, ei să se ridice cu oamenii lor. Stefan descoperi numele celor nemulțumiți și-i pedepsi aspru. ⁴⁾

Aceasta este singura încercare a boerilor de a răsturna pe Stefan. Steaua lui Stefan începuse a luci, vaza sa creștea mereu și acesta puse capăt uneltirilor boerești.

Radu-cel-Frumos, care cu ajutorul Turcilor se urcase pe tronul Valahiei, căută să-și răsbune asupra lui Stefan pentru arderea Brăilei, strînse deci o armată și porni în contra lui Stefan, cu care se întâlni la »Soci«, sat ce acum nu mai este în România. Radu mai trăgea nădejde că boerii nemulțumiți din Moldova vor trece cu ostașii lor pe partea sa. Dar' s'a înșelat, căci Stefan-cel-Mare, om prevăzător, potoli nemulțumirea înainte de a izbucni. În 7 Martie 1471 cu răsăritul soarelui se începù lupta între Români de același sânge, lupta între frați. Amândouă armatele se luptară cu o vitejie rară, dar' lupta nu ținu mult, căci oștirea lui Stefan mai bine organizată decât a lui Radu, ba însuși Stefan comandant mai vrednic decât potrivnicul seu, făcù ca oștirea lui Radu să fie sfărîmată. Radu perdù războiul, lăsând în mâinile Moldovenilor toate steagurile sale. Căpitani și cei mai vrednici căzură prinși la Moldoveni, asemenea și o mulțime de ostași. Stefan după aceea se întoarse triumfător în Moldova.

(Va urma.)

¹⁾ Bolinteanu V și f. lui S. c. m. p. 41

²⁾ Dlușoș, Crommer.

³⁾ Bolinteanu V. și f. lui S. cel m. pag. 43.

⁴⁾ Engel. Gesch. der Moldau.

Regele Carol al României.

— Vezi ilustrația. —

Ploile mari și povoaiele, ce au bătuit în vara aceasta și cari nici acum n'au încetat, au făcut pagube uriașe în România, cum doară nici într'o țeară din Europa. Foile din România descriu zi de zi nenorocirile și pagubele cauzate de ape. Rîurile și pâraiele

Astfel bieții locuitori au rămas și fără bucate și fără locuință; au rămas sub cerul liber și peritori de foame.

Ca să se poată alina suferințele și a să acoperi lipsa miilor de inundați și păgubiți între cari cei mai mulți sînt țerani, este lipsă de ajutoare grabnice, care trebuie să le-o dea țeara și aceia, cari au fost scutiți de pagube.

Și cine a fost acela, care a premers cu pildă bună de jertfire? Cine e acela, care a

câmpiile Bulgariei, la *Grivița* și *Plevna* au făcut minuni de vitejie și au ridicat la glorie mare numele de Român.

În acele zile de grea încercare pentru România s'a văzut, cât de mult prețuiește un Domnitor viteaz și înțelept și ce noroc au avut Românii, avînd în fruntea lor pe Regele Carol.

Mare a fost El în timp de războiu, dar' tot atât de mare a fost și este în timp de pace.

Regele Carol al României.

s'au umflat groaznic, au eșit în foarte multe locuri din alvia lor, nimicind roada câmpiilor mănoase și rupînd căile ferate și drumurile de țeară, sau cum se mai zice în România: *șoselele naționale*. Dar' afară de aceste au fost năpădite de valurile apelor multime de sate și orașe. Locuitorii abia s'au putut mîntui cu ce au fost pe ei, fugind pe dealuri și lăsînd pradă furiei valurilor casele și tot avutul lor.

tins mai întăiu mână de ajutor țeranilor români, alinându-le suferințele? Este cel dintăiu și cel mai mare Român, *Maiestatea Sa, Regele Carol*.

Cînd țeara a fost în primejdie și a trebuit să scoată sabia din teacă, Regele Carol s'a pus în fruntea oastei Sale și trecînd Dunărea, a adus țerii neatrînarea. Ilustrația noastră ne infătoșează pe iubitul Rege mergînd în capul oștirii, urmat de mai marii militari și însoțit de vitejii *Dorobanți*, cari pe

Sub înțeleapta lui conducere România a înaintat cu pași uriași pe toate terenele. Regele Carol se interesează de tot ce e bine și fericitor pentru țeară, ear' cînd vre-o nenorocire se năpustește preste locuitori, El e cel dintăiu care cu mîna largă le sare în ajutor.

Așa s'a întemplat și acum. Îndată-ce s'a lătit vestea despre nenorocirile și pagubele făcute de ape El s'a grăbit a alina suferințele celor nenorociți.

Cu datul de 6 Iunie c. Regele Carol a adresat o scrisoare ministrului președinte, prin care-i vestește, că a dat pentru cei păgubiți de ape 200 mii de lei (100 mii floreni) din lista Sa civilă, adică din plata ce-i-o dă țeara.

Scrisoarea aceasta se începe astfel :

»O nenorocire, pe cât de neașteptată, pe atâta de mare, a lovit greu țeara în anul acesta prin ploile torențiale, cari în timp de câteva săptămâni s'au revărsat în mod continuu peste întreg teritoriul nostru. Rîurile au eșit în mod neobicit din malurile lor și au umplut văile și câmpiile de apă; dealuri întregi s'au prăbușit și au cauzat stricăciuni însemnate locuințelor și sădirilor; orașele și satele de alungul Dunării au suferit stricăciuni foarte considerabile; câmpii întinse acoperite cu recolte mănoase au fost distruse cu deservire. În tot timpul lungii Mele domnii nu s'au întemplat ca apele să fi cauzat pagube atât de mari averei publice și celei private.

După-ce apoi vestește ministrului marele Seu dar, încheie astfel scrisoarea :

»În zilele de nenorocire toți fii patriei au fost în vechime uniți cu gândul și cu fapta spre a alina durerile celor loviți de soarta nemiloasă. Nu mă îndoiesc că și de astă-dată vom urma strămoșeștei datine.

»Consiliul de ministri va propune, în cel mai scurt timp, organizarea cea mai priincoasă a mijloacelor, cu cari cu toții se venim în ajutorul celor nenorociți.

Astfel de o parte El dă ajutor din al Seu, de altă parte îndeamnă la jertfire pe alții și pune la cale lucrurile, ca și țeara să-și facă datorința.

Faptele vorbesc de sine, încât vorbele lungi sunt de prisos. Faptele Regelui Carol ne dovedesc, că după-cum zice Românul: Dumnezeu l-a pus la locul seu cuvenit în lume.

El e mare în timp de războiu, mare în timp de pace.

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Fabulă arabă.

— Cine are daruri mai mari decât mine? zicea o găscă pe marginea unui lac. Trăiesc în apă, pe pământ și în aer. Când 'mi-s'a urit cu umblatul, zbor ori înot, — cum îmi place.

Un Șarpe care ascultă la ea îi răspunde:

— Nu te mai lauda, frumoaso. Nici nu alergi ca cerbul, nici nu înoți ca peștele, nici nu sbori ca șoimul.

Nu e greu să știi câte nașel din toate, ci e greu să știi ceva bine de tot.

PARTEA ECONOMICĂ.

Uscarea trifoiului.

Trifoiul se uscă, lăsându-se atâta timp în brezde, până-ce s'a vestejit pe o parte, apoi se întoarce pentru a se vesteji și pe cealaltă parte. După aceea se adună în căpițe mici ascuțite. Ear' din aceste se fac căpițe mai mari, rămânând în ele până s'a uscat de-ajuns. Toate aceste se îndeplinesc sub seară sau dimineața pe rouă.

Mai ușor și mai bine se uscă trifoiul pe prepeleci sau și pe lemne, așezate în formă de lese.

Alt mod de a usca trifoiul este următorul: din trifoiul, care se află în brezde și e pe jumătate uscat, se fac păreți în înălțime de 1 metru, poate fi și ceva mai bine, și în lungime chiar cât locul, pe care e, ear' în grosime cât e trifoiul de lung, așezându-se cât mai potrivit fir de fir, lăsându-se astfel până se va usca deplin.

Pentru a căpăta în 2 zile și 2 nopți trifoiu uscat se urmează astfel: trifoiul cósit de curând se adună în căpițe rotunde, înalte de 1 metru și 3 dm., ear' măsura din mijloc să fie de 4—5 m. Fiecare rând de trifoiu se calcă cât mai bine, ear' peste fiecare rând astfel călcat se pune alt trifoiu verde bine înfoiat. În timp de 12—18 ceasuri trifoiul călcat se înferbintă atât de tare, încât nu poți ținea mâna în el. După aceea trifoiul înfoiat se ia de printre cel călcat și se uscă deosebit.

Trifoiul călcat este acum de culoarea brunetă și are un miros, ce samănă cu al mierei. El se împrăștie îndată după-ce s'a dus roua. Pe la seamezi se întoarce pe cealaltă parte și spre seară se adună în căpițe mari. Fiind timpul cald, trifoiul, în urma acestor lucruri, e deplin uscat.

Cu chipul acesta nu 'i-se scutură frunzele și vitele îl mănacă cu mare plăcere: nu se poate însă usca astfel trifoiul în măsură mai mare pe timp ploios. Dar' nici nu e ușor acest mod de uscare a trifoiului.

Unele boale de ale animalelor de casă.

(Urmare și fine).

8. *Eșirea și întoarcerea uterului* (fătătoarei) se întemplă la fătări anevoioase. Lucrul cel dintâiu e de a pune uterul fără aminare la loc. Spre acest sfârșit atât uterul cât și mâinile lucrătorului sunt de a se spăla cu lapte înainte de a se apuca de lucru. Sunt de a se face injecțiuni (Ințepături) de *arnică* și de aceasta se 'i-se dee și înlăuntru. Împotriva frigurilor și aprinderii ajută *aconitum*. Bune sunt și *pulsatilla* și *sabina*.

9. *Frigurile după fătare* se nasc în urma unei fătări grele, sau prin răceală sau prin hrană nepotrivită. Ele pot da naștere la boală de uter, de mațe ș. a. Partea dindărăt a trupului rămâne în nesimțire, ugerul e moale și lapte nu se produce; uitătura e sêlbatică și pironită, coarnele, urechile și picioarele sunt răci, pântecel și ugerul umflăte; vita e supărată, nu rumegă, simțește sete neșpusă, tremură, pășeste mărunt cu picioarele dindărăt și ar vrea să rămână jos, dar' nu poate.

Pricina acestui rău mai adese e, că plăcinta a rămas în uter, de unde ese acum o materie puroioasă. Ca leac pentru lăpădarea plăcintei se dă *belladonna*; ear'

pentru vindecare: *aconitum*, *pulsatilla*, *nuxvomica*.

10. *Boala de unghii* este împreunată cu boala de gură și e boală lipicioasă, cunoscută tuturor economilor. Se vindecă cu *acidum phosphoricum* precum și cu *merc. solubilis*; ear' la începutul boalei se vindecă și cu *arnică* și *arsenicum*.

11. *Aprinderea plămânilor* o capătă vita, bând apă rece, înferbentată fiind, cum și pe timp umed și rece. Vita lasă capul în jos, coastele și foalele se mișcă cu mare putere, rêsufierea e grăbită și foarte ferbinte, set a cumplită, pofta de mâncare lipsește, se ivește și un fel de tusă, balega și pișatul se împuținează, nările sunt tare deschise, picioarele dinainte le ține crăcite.

Ca leacuri se folosesc: *bryonia*, în urmă *china* și *nitrum*; ear' pentru recăștigarea poftii de mâncare 'i-se dă *nuxvomica* și *arsenicum*.

12. *Aprinderea stomacului* se naște deodată cu aprinderea mațelor. Vita geme, se aruncă jos, sare în sus, scârșnește în dinți, aruncă spre pântece cu picioarele dindărăt, ear' cu cele dinainte scurmă pământul; se uită spre foale și este încuiat, ochii îi sunt înroșiți și uitătura pironită.

Ca leac se folosește: *aconitum*, *arsenicum* și *carba vegetabilis*.

13. *Aprinderea de splind* este o boală care se sfârșește cu moarte. Limba e de culoare brunetă închisă, gustul de mâncare perdat cu totul, uitătura țintă; capul îl ține întins drept înainte sau întors spre partea splinei, care e cuprinsă de dureri mari, omomrtoare. Ca leac se dă: *aconitum*, *arsenicum*, *bryonia* și *laurus cerasus*.

14. *Aprinderea rărunchilor* începe cu friguri. Se naște prin înferbentare, răceală cum și prin mâncarea plantelor stricăcioase ș. a.

Vita își adună picioarele sub trup, își încovoie spinarea și simțește dureri în părțile rărunchilor; stă țapen și întins, setea e cumplită, balega e tare și puțină, se silește tot într'una a se pișa, pișatul ese în picături, la început subțire și limpede, mai târziu roșu închis.

Ca leac se folosesc: *aconitum*, *cantharides*, *hyosciamus*, *nitrum*.

Precum se vede din cele de mai sus, economul trebuie să cunoască și boalele vitelor, din cari am descris numai vre-o câteva, să învețe a le preîntimpina din vreme, învățând cum să-și mântuiască vitele de perire, spre care sfârșit trebuie neapărat să se prevadă măcar cu cele mai de trebuință leacuri.

Pentru procurarea leacurilor mult s'ar putea face din partea tovărășii agricole, unde sunt înființate deja, având totodată cu un motiv mai mult de a se înființa numitele tovărășii și acolo unde ele lipsesc.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Dela rațe se pot smulge penele peste vară înaintea năpărlirii de vre-o câteva ori, încât putem căpeta dela 5—6 rațe 1 kgr. pene. Nu este iertat să smulgem penele dela rațe în anotimpuri reci, nici când ouă, sau clocesc, și nici când se îngrășe. Dacă voim ca rațele să producă carne, ouă și grăsime, atunci n'avem să smulgem multe pene, căci penele ce cresc în locul celor smulse nu se desvoaltă din mâncarea rațelor, ci însuși din trupul lor, prin ce ele scad din carne și unsoare. Rățoiul se deosebește de rață prin penele sale sclipicioase, el este mai arțos și mai mare și are la vârful coadei niște pene încârligiate și îndreptate în sus, care le perde în timpul năpărlirii, dar' cari îi cresc mai târziu earăși.

Și până când vom putea descrie soiurile singuratică de rațe, precum am făcut-o aceasta la găini, avem să însemnăm la locul acesta, că rațele cele mai bune de ouat și de îngrășat sunt cele numite de Peking și cele numite engleze Aylesbury.

Rațele acestea sunt mari, cu pene albe, sunt ușor de crescut, ouă în măsură mare și ouele lor sunt de tot mari, pe lângă asta se așează pe trupul lor în timp foarte scurt multă carne moale și fină; penele lor încă sunt foarte de întrebuințat. Trupul raței de Aylesbury este orizontal, pe când rața de Peking are o statură drept în sus întinsă. Ciocul raței de Aylesbury este de culoarea palidă-roșie a cărnii, pe când cel al raței de Peking arată o culoare galben-roșie.

Rața (vânăta) soldiană încă ouă mai mult și are carne mai bună decât cele de rind ale noastre. Rața Rouen are culoarea acelei sălbătice, sură-întunecată; ea încă are carne foarte bună, dar' e cam gingașe de vremea mai aspră.

Prăsirea și ținerea găștelor atîrnă mult dela împregiurările locale. Dacă în lipsa de ape și fênațe apropiete sîntem siliți a ține găștele în curți de galițe închise, avem să ne mărginim la un număr foarte mic, căci găștei îi priește numai în libertate și pe lângă apă curată curgătoare; pe lângă asta ținerea lor în curțile închise costă mai mult, decât câtă dobândă ne aduce. În fiecare comună este consult, ca găștele să aibă un loc anumit comun, unde anume pot paște sub îngrijirea unor copii, căci nu este bine a le lăsa pe fênațele, unde pasc celelalte animale, fiindcă cu găinațul lor strică iarba pentru celelalte animale. Este foarte bine, ca locul de păscut al găștelor să fie întocmit lângă apă curgătoare și pe locul acesta să se planteze tufe, ca sub ele să aibă găștele, când sînt călduri

mari, umbra recerută. Pe locul acesta se mină găștele dimineața, ear' seara se aduc acasă.

La găștele tinere este cu greu a se deosebi gășca de găscan, încât de multe-ori la alegerea găștelor de prăsilă se fac greșeli, pentru aceea e bine, ca să însemnăm, că găscanul are grumazi mai lungi, care îi place să-și ție întinși înainte, pe lângă asta el este mai svelt, apoi are și picioare mai lungi de cât gășca, și vocea lui este mai pătrunzătoare și mai strigătoare.

Dacă voim a îmbunătăți prăsirea găștelor, n'avem lipsă ca să importăm ca la găini și rațe, soiuri și specialități din țeri străine, ci avem numai să ne îngrijim, ca exemplarele cumpărate să fie sănătoase și bine dezvoltate.

Și până când vom descrie soiurile de găște, precum am făcut-o aceasta la găini, voi să amintesc câteva soiuri cari se pot găsi sau ca soiuri curate sau prin corcitură cu găștele noastre de rind și anume:

Gășca de Pommer, este cu mult mai mare ca gășca noastră de rind și ajunge după o îngrășare rațională la o greutate de 12—13 kgr. Are culoare sură ori albă sau albă-împeștriată cu sură.

Gășca de Emden, este în mărime și greutate asemenea celei de Pommer și are o statură, care samănă foarte mult cu a lebedei. După năpărlirea a doua de toamnă căpeta pene curate albe.

Gășca de Toulouse (franceză) are un trup scurt și picioare asemenea scurte. Ea are sub pantece o peliță atîrnătoare, așa numită sacul de grăsime. Greutatea ei ajunge tot așa de mare ca a găștei de Pommer și Emden. Culoarea ei samănă la cea sălbatică. În urmă: *Gășca Italiană* încă se ține de soiurile mai bune și are o culoare de tot albă.

Avem să mai amintim ceva și despre *curcani*, a căror carne între toate sburătoarele este cea mai bună și mai fină, pe lângă aceasta au încă însușirea aceea bună, că se pot întrebuința ca cloctori la ouă de găini, rațe și găște; prin urmare prășitorii îi pot vinde cu prețuri foarte însemnate în tot decursul anului.

Despre prăsirea porumbilor avem pe scurt să amintim deocamdată numai atîta, că cei mai mulți sînt de părere, că porumbii sînt numai de lux, fără de nici un folos, ba de multe-ori și dăunăcioși, ceea ce însă nu este adevărat. Porumbii ne cauzează și multă plăcere, putem avea din ei și oarecare dobândă, numai cât prăsirea lor să fie rațională și să ținem soiuri de acelea, cari se înmulțesc iute, se desvoaltă în grabă și ne dau multă și gustoasă carne. La noi sînt mai obicinuiți porumbii de câmp și cei impenați la picioare.

(Va urma.)

Iuliu Bardosy.

Avis.

Pentru iubitorii de galițe. Să aduce la cunoștință, că dela domnul Ioan Muntean, învățător dirigent în Cugir (Kudsir) comitatul Hanedoarei, se pot cumpăra pui de găină deplin dezvoltati de soiul *Langshan*, negri-verzi, cu prețul de 1 fl 50 cr. părechea. Găinile sînt mari, foarte ouătoare și în toată privința de întăiul rang.

Se trimit prin postă, și în apropiere prin încrezuți, să înțelege pe cheltuiala cumpărătorului.

Știri economice.

Insoțiri de credit agricol. Din *Württemberg* să vestește, că în aceasta țerișoară nemțească și-au ținut adunarea insoțirile de credit agricol. S'a arătat, că sînt 707 de astfel de insoțiri, cu 40 mai multe ca în anul trecut. Învițirea totală de bani a fost 64 milioane de marce, ear' fondurile de rezervă fac 675 mii de marce.

Prospecte de roadă. Din *Lipova* se scrie: De vre-o două săptămâni ploile în *Lipova* și giur au încetat și sămănăturile se coc. Grăul nu e atacat de rugină, ca în alte părți, și poate că nici nu va fi. Dar' cu toate aceste roada grăului va fi mai puțină cu vre-o 10% față de anul trecut, din pricina că grăul în urma multelor ploii din *Maiu* nu a putut da înainte. Săcara e rară, slabă și cu spica mici; roada de săcără va fi slabă. Orzul e frumos pe coastele de dealuri, dar' pe locurile joase e slab. Cucuruzele sînt frumoase, sapa de a doua s'a sfișit. Crumpenile și legumile asemenea se desvoaltă bine. Pe podgoriile *Minișului* și *Ghiorocului* viile sînt foarte frumoase și se arată cules îmbelșugat.

Starea timpului și roada. Foia *«Economia națională»* scrie următoarele: Dela zi întăiu a acestei luni, de abia am avut 5 zile mai frumoase, zile de muncă pentru câmpul nostru, de oare-ce în celelalte zile ploile și-au urmat cursul lor regulat, așa încât au împedecat ori-ce muncă a câmpului, și când câmpul nu se poate lucra la vreme, negreșit că nici sămănăturile din acest pămînt nu pot da roade îmbelșugate. Astăzi, când ne gândim la atâtea ploii ce au căzut peste câmpurile noastre, nimeni nu se mai gîndește la roade îmbelșugate, ci fiecare econom ar fi mulțumit dacă ar putea scoate din roadă cheltuielile, căci la câștig puțin se gîndesc astăzi.

Pe când la noi (în România), toate sămănăturile lasă mult de dorit, din cauza ploilor, pe alocurea, în alte țeri, ca Germania, Franța, Belgia, Spania, Olanda, Italia, Rusia, precum chiar și în America, starea sămănăturilor atît acele de toamnă, cât și acelea de de primăvară, sînt mulțămitoare. Chiar și în *Austro-Ungaria*, în urma încetării, ploilor sămănăturile au început a se îndrepta. Acelaș lucru se va pute observa și la noi, dacă ploile ar înceta odată, dar' din nenorocire, dela 23 Aprilie am avut zece zile bune și celelalte ploioase, adevă vătămător producției noastre agricole.

Împotriva beuturilor spirtuoase. Al șeselea congres internațional împotriva abuzului cu beuturi spirtuoase se va ține în anul acesta, în zilele de 30 August până în 3 Septembrie st. n. în *Bruxella* (Belgia). Con-

gresul acesta e pus sub înaltul patronaj al A. S. R. contele de Flandra, fratele regelui Belgiei, și sub președinția de onoare a dlui Jules Le Jeune, ministru de stat, fost ministru al justiției, senator. Taxa membrilor congresului e de cinci lei, cu dreptul de a primi un raport al congresului, precum și alte lucrări, ce s'ar publica mai înainte de deschiderea sa.

Vin din Vinerea premiat în Franța! „Rev. Or.” scrie următoarele: În Aprilie-Maiu a fost în orașul Bordeaux (Franța) o expoziție mare de vinuri. Domnul Alexandru Herlea, teolog absolut din Vinerea (lângă Orăștie) a trimis și d-sa vin din viile sale dela Vinerea și a dobândit cu vinul cel dintâiu premiu: crucea mare de aur și diploma de onoare!

Expoziție de galițe. În alte țări, unde prăsirea galițelor e foarte lătită și înaintată, se aranjează adese-ori mari expoziții de galițe. Astfel însoțirea de prăsire de galiți din Galiția va aranja o expoziție de galițe în orașul Pzemysl. în 19—21 Septembrie c.

— Foaiă rusească „Novoie Vremia” vestește, că însoțirea de galițe din Rusia va aranja o mare expoziție internațională de galițe în Petersburg, în Februarie anul viitor. Ministrul va sprigini expoziția cu o sumă de aproape 20 mii floreni.

Tirgurile din luna Maiu. În Maiu s'au ținut în Ardeal și Ungaria 401 de tirguri de vite, mai puține și mai slabe, ca în Aprilie. Cele mai bune tirguri de vite și de oi au fost în Ardeal. Dintre locurile unde au fost mari tirguri amintim din părțile noastre: Lăpușul-ungurese, Giula, Aiudul și Reghinul-săsesc. Tirguri de oi mari au fost la Reghin, Aiud și Giula. Tirgurile de porci au fost slabe; mai bun a fost cel dela Timișoara.

Îndreptar

pentru întemeierea însoțirilor de cumpărare împotriva beuturilor spirituoase

lucrat de

Gavriil Aluș,

învățător și notarul însoțirii de cumpărare din Babța. (Urmare).

Vedem mai în toate zilele triste exemple, că cum sărăcește poporul: vedem, că mulți dintre țărani își înstrăinează moșiile lor și că în cele mai multe cazuri pământul românesc așa zicând se schimbă în vinars și apoi în această transformare curge în punga cărcimarilor, ear' bietul popor pe zi ce merge devine spre marea daună atât a națiunii noastre, cât tocmai și a patriei, în stare proletarie, și de multe-ori încă și corupt atât trupește, cât și sufletește.

Pentru-ca să nu fim înțeles rău, am să observ aici, că de fel nu afirm, că Românii peste tot ar fi toți infundați în vițel beției și al trândăviei; de așa zice asta, aș păcătui în contra adevărului și în contra onoarei națiunii noastre iubite.

Nu în toate ținuturile s'a încins până acuma beția, ba și unde este aceasta boală încă și acolo, se află mulți neinfecțați de ea. Apoi este cunoscut de obște, că în unele locuri Românii întrec în laboriositate pe alte popoare: e un adevăr, că aiurea, mai virtos

unde hotarele sunt deloase, neroditoare, poporul românesc cu atâta diligență și necurmată trudă grea se ostenește a agonisi din pământul vitreg, spre a scoate din el ceva roadă, cât eu nu știu, care alt neam din lumea largă ar mai avea voie, a desfășura asemenea sîrguință ostensivă — pentru o răsplătă așa de avară și nesuficientă; ear' laboriositatea Româncelor în genere e proverbială; multe dintre ele încă și când merg cântând la lucrul de câmp se folosesc îndoite de vreme, torcând și pe drum.

Dar' pe lângă toate aceste și alte multe exemple îmbucurătoare, e o faptă prea bine cunoscută, că atât beția cât și lenea între ai nostri tare sunt lățite.

Cu un calcul moderat, putem pune suma banilor pentru vinars, silvoriu, rum, punciu, arac și diverse rosoluri, sume risipite din partea numai a Românilor transilvăneni, în tot anul de nu tocmai la 17 milioane fl. v. a. — pe cât adevărat au calculat-o alții — dar' cel puțin la 10 milioane fl. v. a. va să zică pe 4 milioane v. a.

Ce sumă enormă! Câte și mai câte mijloace de înaintare ne-ar da banii numai într'un singur an astfel risipiți? Dacă vom mai socoti la acestea și prețul sumar al acelor zile de lucru, petrecute fără nici un folos — în trândăvie, ne vom înflora de enormele daune materiale și caută să ne săngere inima încă și când am trece cu vederea celelalte nenumărate consecuențe rele: furturi, omoruri, tăciunării, înecare în datorii, tulburarea păcii casnice etc. etc., cari isvoresc din aceste două vițuri spurcate. — Abia am putut crede, când mai de mult auziam triste exemple despre gradul sărăciei poporului polon, litvan și rusneac, unde adese-ori pământul nu e sămănat, și roada e deja a cărcimarilor și a cămătarilor, ear' vaca încă nu a făt și vițelul deja e vândut! Eată acum tocmai și la noi putem vedea adese exemple încă și cu mult mai înristătoare, unde nu vițelul nefăt se vinde pentru datorii de cărcimă, ci chiar vaca; nu roada anului viitor se risipește, ci însuși pământul.

Interesele cele mai vitale ale națiunii noastre, cât și respectele umanitare și patriotice ne impun nouă inteligenții române de o datorință sfântă și neaminabilă, ca să nu privim cu indiferentism aceste calamități deplorabile, ci căutând și aflând cauzele sărăciei, să ne străduim cu tot zelul și cu toate mijloacele posibile, onorifice și legale, a delătura atât cauzele sus amintite, cât și celelalte cauze ale sărăciei, și a promova bunăstarea morală și cea materială a poporului.

Vai ar fi urmașilor și strănepoților nostri, vai ar fi națiunii române, dacă am întrelăsa a împlini fără aminare și conștientios acest obligământ sfânt al nostru,

În acest caz funest cea mai mare parte a țeranilor nostri români și apoi împreună cu ei și mare parte a onorațiilor în restimp de o sută de ani ar fi desbrăcați de toată averea mobilă și imobilă; pământul străbun aflător astăzi încă în mâinile Românilor, ar merge pe mâni străine, și națiunea română nu ar mai fi alta, decât o ceată de zileri, niște turme de proletari și cerșitori, încă de o stare și mai deplorabilă decât a foștilor elogi ai timpilor barbari; de oare-ce acestia de nu de alta s'au putut bucura, barem de o sănătate și tărie trupească, fiind bine desvoltați și robusti; până când dacă din cauzele sărăcirii noastre însași numai beția nu am fi în stare a o stîrpi și exila cât de curând dintre noi, de otrăviciosul venin al vinarsului într-atâta ar enerva și degenera soiul cel vînjos,

frumos și bine făcut al Românilor, în decursul unui secol, că le-ar deveni o satiră amară în gură, dacă vor mai cuteza a se mândri cu descendența lor dela legiunile și coloniile voinice, robuste ale divului Traian, ba și în respectul numeric Românii s'ar împuțina foarte tare.

Exemplu ne sînt Indianii, vechii locuitori, moștenii Americii-nordice, cari mai virtos chiar din cauzele sus atinse — precum se știe de comun, din mai multe milioane, câte au numărat până atunci, până-ce albi europeni nu i-au făcut să cunoască vinarsul, mai apoi s'au împuținat într'u așa măsură, cât abia mai sînt patru sau cinci sute de mii și aceștia rămași sînt mare parte degenerați mai de tot.

Să ne apere cerul de o asemenea soartă, la care numai cugetând, îți sfășie inima o neexprimabilă durere.

Cunoaștem noi, din nou zic, cu toții răul. Și tocmai că-l cunoaștem, avem datorință să cercăm după mijloace de a-l stîrpi.

Despărțământul I. al »Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român« a decis înființarea unei secțiuni în sinul său, care va lucra, ca și o reuniune de temperanță pentru abaterea poporului român dela beutura de vinars.

Mulți se sparie de greutatea, cari sînt împreunate la început cu câștigarea membrilor pentru atari reuniuni, — și desperează de rezultat. Astfel de oameni însă arată, că nu au încredere în sine și le lipsește voința tare.

Începă numai inteligența civilă și clerul a înființa reuniuni de temperanță între sine, pe încetul în toată comuna, — introducă prin statutele sale și un fel de asociare de păstrare, — de o cassă de păstrare, în care vor depune acei bani, pe cari s'au dedat a-i plăti regulat pentru rachiu, — arete pe calea aceasta și foloase reale, cari vor resulta din atari reuniuni, și pe încetul se vor înmulți membrii reuniunilor, și se vor arăta de sine foloasele morale și materiale, cari vor resulta pentru totalitatea poporului român.

Unde nu se vor putea afla membrii pentru o reuniune de totalitate, adevărat cari să se rețină de tot dela beutura de vinars, se pot înființa reuniuni și încă cu rezultat, ca membrii reuniunii să se oblige a nu umbla la cărcime și a întrebuița vinarsul ca beutura în cantități micuță și numai la mâncare.

Deci recomandând îmbrășosarea ideii, rog pe cei adunați, să între ca membri în reuniunea de temperanță înființată prin despărțământul I. al »Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român«, ear' pe cei cari sînt din alte ținuturi să propage ideea și să stăruiască a se înființa și în alte părți asemenea reuniuni.

Mi-am permis a reproduce aceste două disertațiuni, ca să vadă onorații cetitori, ce au desfășurat scriitorii nostri despre epidemia beuturilor spirituoase și încă în despărțămintele »Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român«. Le-am reproduș, ca să avem înaintea ochilor răul, care cunoscându-l bine, să-l știm și delătura.

E timpul suprem, ca, dela cel mai mare până la cel mai mic, să lucrăm pentru scăparea poporului din ghiarele hidrei nesățioase a alcoolismului, dându-i o direcțiune spre binele și înflorirea lui.

Când vedem, cât de tare sărăcește poporul nostru pe zi ce merge din cauza multelor impozite: darea s'a înmulțit, mai fiecare om e îngropat în datorii pe la cele case și cămătari până în grumazi, să-l lăsăm, ca să-l sărăcească și necumpetul în beuturile spirituoase?

(Va urma.)

CRONICĂ.

Parastas pentru marele arhiepiscop Șaguna. În 16/28 Iunie s'au împlinit 24 de ani dela moartea marelui nostru arhiepiscop Andreiu Bar. de Șaguna. Din acest privilegiu s'a celebrat în biserica greco-orientală din Sibiu cetate un parastas. Au servit protopresbiterul Ioan Papiu, asesorul cons. Zacharie Boiu și directorul semin. Dr. Remus Roșca. Cântările funebre le-a executat corul seminarial condus de profesorul Demetriu Cunțan. Au asistat la parastas asesorii consistoriali, profesorii seminariali, teologii și pedagogii și alți inteligenți români din loc.

În Rășinari, unde odichnesc rămășițele pământesti ale marelui arhiepiscop Andreiu Bar. de Șaguna, încă s'a celebrat Luni, ca în toți anii, un parastas. Serviciul divin l-au săvârșit preoții locali. Au asistat toți învățătorii români din Rășinari și mulți oameni din popor. A fost reprezentată și societatea „Andreiu Șaguna” a teologilor și pedagogilor gr.-or. din Sibiu, printr'o deputație, care a depus la cripta neuitatului arhiepiscop o cunună de flori naturale. După serviciul bisericesc s'a dat un prânz comun.

Esit din temniță. În 1 Iulie căl. nou la orele 6 dim., a esit din temnița din Sibiu țeranul Ioan Podea, cantor în Săcădat (lângă Sibiu), osândit la 2 luni temniță ordinară, pentru „agitație”. Osânditul se arăta sănătos și neînfrânt; ni-se plânge însă, că atâta amar de vreme n'a avut hrană sufletească, nu i-s'a iertat să cetească nimic, nici barem o foaie. Va ceta însă de acum, cu atât mai mult — așa ne-a asigurat el — și va urma a fi totdeauna Român brav și neînfricat!

Româncă bravă. O faptă de rară bărbăție a săvârșit zilele trecute o Româncă din Illeni, comitatul Făgăraș. Un câine turbat a mușcat în fața ei pe cei doi copilași ai sei, apoi s'a năpustit și asupra-i, mușcându-i un deget. Femeea, văzând că câinele e turbat și prevăzând ce primejdie putea aduce fiara și celorlalți locuitori, s'a hotărât repede la apărare. A prins turbatul câine de urechi și cu mâinile pline de sânge l-a ținut în aer, strigând după ajutor, până-ce câțiva vecini au grăbit la fața locului și au omorât câinele. Femeea și cei doi copii ai sei, mușcați de turbatul animal, au fost duși la Budapesta în institutul pentru turbați Pasteur.

Petrecere de vară. Inteligența rom. din Murș-Bogata și jur invită la petrecerea de vară, ce o va aranja la 18 Iulie st. n. 1897 în Murș-Bogata în pavilionul făcut spre acest scop în curtea școlii gr.-cat. din loc. Venitul curat se dă pentru școala gr.-cat. din Bogata. Prețul intrării: de persoană 80 cr., de familie 2 fl. Începutul la 6 ore seara. Comitetele arangiator: Nicolau Cucuiu, președinte, Ioan Boeriu, vice-președinte, Corneliu Catona, cassar, Adrian Cismaș, secretar, Teofil Moldovan, controlor.

Bal de binefacere. Inteligența rom. din Betlean cu concursul mai multor tineri academici, va da un bal filantropic sau de binefacere în sala casinei din Betlean la 25 Iulie 1897 c. n. în favorul bisericii și școlii române gr.-cat. Prețul intrării de o persoană 1 fl., ear' în familie 80 cr. Începutul seara la 7½ ore.

Români năpăstuiți. În urma ploilor mari din urmă o nenorocire grozavă a dat peste locuitorii comunei Coruș, în giurul Clujului. Pe lângă că o parte a hotarului a fost nimicită de grindină, cea mai mare năpaste au îndurat-o locuitorii prin surparea pământului; 70—80 de case au fost surpate și cu deservire nimicite. Locul pe care se află biserica română încă s'a surpat până aproape de altar. Biserica s'a crepat în două, o parte din ea a alunecat în jos la o depărtare de 6 metri, altă parte a trecut și mai departe până la o depărtare de vre-o 20 metri. Toată comuna e numai o surpătură și ruină; ulițele nici nu se mai cunosc.

Lovită de trăsnet. Din Jupaneș ni-se scrie: Luni în 28 Iunie st. nou între orele 8—9 dimineața a fost femeia economului de aici Ferdinand Panec lovită de un trăsnet, încât îndată a fost moartă. Ea a fost cu mai mulți lucrători la săpat și venind o furtună s'a adăpostit sub un plop din marginea drumului, deodată o detunătură s'a descărcat în plop, care, după-cum spun cei-ce au fost de față, și pe dinșu ar fi ridicat-o de circa 2—3 metri sus în aer; hainele de pe ea au ars toate și ce a mai rămas numai prin coaje și crengile plopului se pot vedea scarmănite.

Correspondentul nostru adaugă, că cetitorii „Foii Poporului” se nu-și cruțe osteneala a spune și la alți economi, că în vremuri tari cu furtuni se se ferească a căuta adăpost sub pomi. Nefericita a fost o femeie exemplară în comuna noastră, lăsând în doliul neașteptat pe soțul ei iubit și 5 copii orfani.

Abonentul nr. 8992.

Earăși primejdie în Dênc. Comuna românească Dênc, de lângă Cluj, năpăstuită mai când era de o grozavă scufundare de pământ, e din nou în primejdie. Precum ni-se vestește, deunăzile dealul de cătră Mează-Noapte earăși a început a se scufunda, lăsând în urmă negre bălți și mocirle. Două case de pe acolo s'au dărâmat deja. Oamenii părăsesc locurile primejdiate, cuprinși de groaza miseriei totale ce-i amenință. Dealul se tot scufundă, din ce în ce mai amenințător, spre comună.

Știre bisericească. Ni-se scrie, că în comuna românească Omolița (comit. Torontal), s'a săvârșit despărțirea ierarhică între Români și Sârbi. În urmăre consistorul gr.-or. din Caransebeș va trimite acolo în curând preot românesc.

Înterupere de tren. În urma ploilor între Aghireș și Nădașul-unguresc s'a stricat calea ferată și trenul nu va mai putea umbla vreme mai îndelungată, de oare-ce un deal ce s'a surpat a stricat linia ferată pe o întindere de 1800 metri. Comunicația se poate face numai cu mari ocoluri și înteruperi. Spre Budapesta se poate călători numai pe linia Aradului.

Ticăloșia în Ungaria. Foile ungurești publică zi de zi numeroase semne despre ticăloșia în care se scufundă tot mai mult poporul maghiar. Înșelătorii, furturi, crime sânt azi lucruri de tot obicinuite între Unguri, nu mai produc mirare, nu mai revoltă pe nimeni. Estă două dovezi mai noue. În Sătmar a fost arestat un lucrător ungur, care și-a aruncat în Someș soția, un copil și o fetiță, legați toți într'un sac. Nefericita femeie și copilul s'au înecat, fetița însă a scăpat și

a destăinuit grozava faptă. — O altă crimă s'a comis în Csantáver. O femeie, tot Ungaroaică, și-a otrăvit la mâncare soțul, cumnatul și o fetiță. Soțul a murit, ceilalți au scăpat. Când medicul a constatat otrăvirea, femeia s'a încercat să-l cumpere cu bani.

Pod rupt. Ni-se scrie, că zilele trecute o nenorocire s'a întâmplat la podul de peste Murș, dintre Valea-mare și Soborșin. Tocmai pe când treceau peste el niște care cu sare, podul s'a rupt și carele cu oameni cu tot au căzut în apă dela o înălțime de 8 metri. Din nenorocire câțiva bravi locuitori din Valea-mare au văzut nenorocirea și grabnic au sărit cu niște lantri în ajutorul primejdiților, scăpându-i de înec.

Socialiști osândiți. La tribunalul din Esseg s'a pertractat zilele acestea procesul pornit contra a 64 de țerani socialiști, acușați de turburări. Toți au fost osândiți: 4 la 3—6 luni, 34 la 2 luni și 26 la câte o lună temniță grea. Procurorul a însinuat apelație.

Maghiarisare cu ori-ce preț! — chiar și cu prețul de-a se face de ris, asta e mărșul ideal al șovinștilor maghiari. Zilele acestea firma jidovească „Vertés és Sebestyén” din Budapesta a făcut un gigantic pas cătră — idealul maghiarisării. A provocat printr'un apel pe toți comercianții din Budapesta, cari au legături comerciale cu firme austriace, să nu mai corespundeze cu acestea decât — ungurește. Atunci, vezi dumneata, comercianții austriaci vor fi siliți să învețe limba maghiară și astfel maghiarisarea își va lua avânt și... peste Leitha. Că minunați creeri au și șovinștii ăștia!

Pierderea Turcilor în războiul cu Grecii. Ministrul turcesc de războiu a publicat de curând o dare de seamă despre pierderile îndurate de Turci în războiul cu Grecii. Darea de seamă spune, că pe câmpul de războiu din Tesalia armata grecească a lăsat 900 morți și 2400 răniți, pe câmpul luptelor din Epir 91 morți și 264 răniți. Între aceștia au fost 2 Pași, și 74 oficeri. Răniții sânt îngrijiți în spitalele din Constantinopol, din cari până acum au esit vindecați 43 oficeri și 656 ostași.

Onoarea unui inspector... 100 fl. Femeia Molnár Albertne din Măcău, care deunăzile a biciuit în stradă, ziua mare, pe inspectorul școlar Ferencz Kelemen, a fost osândită la 100 fl. amendă în bani, pentru-că a vătămat onoarea inspectorului. Cam puțin pentru... onoarea unui inspector școlar!

O faptă vitejească a săvârșit în comuna Strakovics un bătrân de 88 de ani, zilerul Iosif Benedict, pe când lucra pe câmp, vede că un copil a căzut într'un riu. Fără a mai sta pe gânduri, bătrânul se aruncă sprinten în apă, prinde încă la timp pe copil și înoată cu el spre țerm. Dar' lângă țerm îl părăsesc puterile. O tină fată, vede pericolul și sare într'ajutor bătrânului și copilului, scăpându-i de o moarte sigură.

Înșelător declarat nevinovat. La tribunalul din Budapesta s'a judecat de curând procesul de înșelătorie pornit contra Ungurului Tarnoczi Gustáv, fost deputat și membru truntaș al partidei „liberale”, cel ajuns vestit pentru mișeliile ce le-a făcut la alegerea de deputat. Acusatul a fost declarat nevinovat. Și aceasta se cheamă în Ungaria — dreptate!

Schimbare de cancelarie. Dl. avocat Dr. Amos Frâncu din Sibiu vestește că din 15 Iulie st. n. a. c. o să-și mute cancelaria advocațională în casele din strada Măcelarilor (Fleischergasse) nr. 29 etajul 1 (în arătul băncii „Albina”).

Daruri pentru biserică. Primum următoarele: Nicolae Sêrb, parochian al bisericii gr.-ort. din Alba-Iulia-Maeri, care în mai multe rânduri a ajutat biserica cu sume destul de frumoase, în 1 Iunie a. c., din incidentul căsătoriei sale cu Varvara Rostohaz, a făcut o fundațiune de 77 fl. 82 cr. pe seama sa și numitei biserici, numită „Fundațiunea sf. Paști”, pe care a promis că o va dota în tot anul cu 30 fl. v. a. Comitetul parochial își ține de datorință a-i aduce mulțumită și pe această cale pentru ca fapta aceasta laudabilă să fie exemplu neamului nostru, ca să jerească cu drag pentru biserică și națiune. Alba-Iulia 20 Iunie 1897. În numele comitetului parochial: Florian Rusan, paroch. A. Murșan, epitrop.

Furtuni violente. Din diferite părți ale țării sosesc știri despre furtuni mari, ce-au băntuit zilele acestea. La Seghedin, Lipova, Timișoara, Cănișă-mare, Kecskemét, Zombor, Sopron etc., furtuni turbate au cauzat daune mari.

— Din Hususău ni-se scrie, că acolo, Duminică seara a băntuit o furtună grozavă, nimicind total sêmănăturile. Asemenea ni-se anunță din Crihalma, că în 27 Iunie n. o furtună mare s'a descărcat asupra comunelor învecinate Comana-inf și Veneția, făcând pagube mari câmpurilor și grădinilor. Doi oameni adăpostiți la câmp sub o salie, au fost trăsniți; unul a murit pe loc, celalalt a scăpat cu viață.

— Din camuna Munar (cott. Timiș) ni-se scrie, că la 23 Iunie st. n. și pe acolo a băntuit o furtună năprasnică, pustiind câmpurile și grădinile, stricând casele și drumurile.

Nenorocire groznică în România. O nenorocire nespus de mare s'a întâmplat la Galați, în România. În urma ploilor mari a eșit din albie lacul Brateșul, potopind mare parte a orașului. S'au prăbușit peste 700 case. De-asupra apei nu vezi plutind decât obiecte casnice, bucăți de mobile sfărțate doniți, albi, cotețe de porumbei. Pe casele mai tari, femei și bărbați stau cocoțați de pază ca jefuitorii să nu le fure lucrurile din podurile caselor. Administrația a poruncit la locuitori să părăsească coperișurile și să se ocolărească. Unii făcuseră pe coperișuri colibe unde stăteau cu femeile și copiii, ear' hrana și-o procurau cu plute făcute din câteva scânduri. Un număr de vre-o 300 bărci cară neconținut bagaje din podurile caselor și duc oameni încărcăți. Pagubele sânt nelăcupite de mari și miseria la culme. Sânt temeri, că valurile Dunărei să nu treacă peste zăgazul orașului, care e deasupra nivelului Dunărei numai cu vre-o 20—30 centimetri.

M. S. Regele Carol și-a exprimat printr-o scrisoare adâncă durere, ce simte din cauza grozniciei nenorociri, și a trimis pe seama celor primejdiați 30.000 de lei.

Mare nenorocire. Lângă orașul Colomea (Galiția) s'a întâmplat în 26 Iunie căl. nou o groznică nenorocire. În urma unei năprasnice ruperi de nori, podul de tren dintre stațiile Colomea și Turca s'a rupt tocmai pe când un tren personal trecea peste

el. Trenul a căzut în apă. Pe tren se aflau 121 de pasageri. Vre-o 10 oameni au căzut jertfă, parte apei, parte rânilor; mulți au fost răniți; ceilalți abia cu chiu cu vai au scăpat de moarte. Multe scrisori și alte mărfuri postale s'au pierdut în apă. Ruperea de nori a fost atât de grozavă, că întreg orașul Colomea a ajuns sub apă.

† Dr. Georgiu Popa. Primum dureroasa știre, că vrednicul nostru fruntaș dela Arad, Dr. Georgiu Popa, asessor școlar la consistorul aradan, a încetat din viață la Viena, în urma unei grave boale.

Cultură jidano-maghiară! Primarul Vienei, Dr. Lueger, a fost zilele trecute cu o mică societate în Pojon. După-ce a vizitat statua Mariei Terezia, renumitul primar și însoțitorii sei au luat-o la preumblare pe stradele orașului. Într-aceea o ceată mai mare de Unguri și Jidovi începură a urmări pe străini între înjurăturile și amenințările cele mai nespălate. Lueger și prietenii sei fură constrinși a se retrage într-o biserică. Dar' nici aici nu le dete pace haita de sâlbatică. O mulțime de vre-o câteva sute de zurbagii se strînse înaintea bisericii, lărmuind și sbierând. Poliția, înștiințată de scandal, trimise la fața locului o trupă de polițiști, cari luară sub pază lor pe străini. Dar' mulțimea nu se risipi, ci între înjurături și sbierături îi urmări până la hotel. Imediat după amezii Dr. Lueger părăsi orașul, convins, de sigur, și mai mult despre cultura jidano-maghiară!

Loc deschis. *)

Apel.

Onoratul public cetitor își va aduce aminte, că în anul 1895 s'a scris despre înființarea bibliotecii populare din comuna Tăuni comit. Târnavei mici.

Ori-ce societate și întreprindere la început are de-a se lupta cu multe neajunsuri, pentru-că-i lipsesc mijloacele.

Astfel sântem și noi cu societatea noastră. Deși sântem în anul al treilea, totuși, avem de-a se lupta cu unele neajunsuri, pentru-că ne lipsesc unele mijloace și încă mijloacele cele mai de lipsă, din care să se adape poporul nostru cel însetat după știință, lumină și cultură.

De aceea eu în numele societății economilor din Tăuni, îmi iau libertate a cere ajutorul onoratului public binefăcător, ca să se îndure și să binevoască a ne dărui câte un op sau exemplar de cărți.

În deosebi rog iubita noastră „Asociațiunea transilvană”, „Academia română” și alte așezăminte de cultură și întreprinderi literare să binevoască a ne ajutama, dăruiindu-ne unele din publicațiile lor, pentru-cari le vom aduce o sinceră mulțumită pe cale ziaristică, ear' de altă parte le vom scrie numele neperitor în protocolul societății, ca membri binefăcători ai societății.

Mai departe rog pe toate redacțiunile foilor noastre, ca să binevoască a publica acest apel.

Tăuni, în 30 Aprilie 1897.
(posta Hususen). Nistor Tutulea,
învățător.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica societății redacția nu primește răspunderea.

Avis.

Comitetul arangiator al petrecerii de vară din Murș-Bogata, ce să va ținea în 18 Iulie st. n. a. c. în favorul școlii gr.-cat. din loc, aduce la cunoștința p. t. public următoarele:

Dacă cineva din greșală, sau nebagare de seamă, nu a primit invitare e rugat prin aceasta a se considera de invitat.

În loc se află gară, comunicațiunea trenurilor e următoarea: de către Cucerdeea sosesc trenuri: înainte de amezii la 4 și 9 ore; după amezii la 4 ore. De către Murș-Oșorheiu: după amezii la 2 și la 7 $\frac{1}{2}$ ore. De către Câmpie (gara M-Luduș) la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara. La Luduș comitetul va trimite trăsuri pentru aducerea oaspeților. Lunea după petrecere p. t. public de pe Câmpie poate pleca înapoi cu trenul de 10 ore.

În sfârșit să aduc la cunoștința că comitetul a făcut totul pentru comoditatea oaspeților. Spre scopul acesta ne-am pus în înțelegere cu un hotelier, care în schimb unui preț moderat, va servi cu mâncări bune și gustoase, precum și cu beuturi corespunzătoare. Scopul petrecerii, în împregiurările actuale, e cât se poate de nobil. Să ne întâlnim dar' cu bine.

Murș-Bogata, 7 Iulie 1897.

Comitetul arangiator.

RÎS.

Iagărul și codreanul.

Un iagăr neamț vrând să ceardă în cinste dela un codrean (pădurar), care era român, două ouă și o găină, zise astfel:

— No tu Iuon, să aduși tu pentru mine două oi și un câine bătrîn și să faci culimba la el.

Codreanul crezând că cu adevărat iagărului îi trebuie două oi de turmă și un câine să le păzească, să încrucă și zise:

— Cu greu dle, câinele mai ușor, însă oile nu și-le pot da așa curând.

Iagărul — Apoi fă culimba (adecă coliba) la el.

Codreanul neștiind ce însemnează, începî a face cu limba: la-la-la-la-la-la.

Împărțită de Ianeș Fortun Cercega.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent Nr. 9192. (I. V. în Târnova). Fabrică de postav ardelean, ieftin și bun, este; Fabrica Scherg în Brașov. Scrie-ți și cere însemnare de prețuri.

T. B. preot în Vih. Mulțumim de cele comunicate; am observat și noi, dar' a fost târziu. Acum mai bine e să-l lăsăm pe păcatul. „Sasul cu Sécuiul” în numărul viitor. Dacă ai trimite astfel de material și-am putea face unele favoruri. Scrie-ne!

Abon. Nr. 9940. Nrii ce-i ceri nu se pot pune, căci sânt mai multe mii și n'avem loc; caută-i însă în foaia „Mercur”, care o afli la vre-o cafenea sau neguțător.

V. O. în Zagra. Sosit prea târziu. Scrie un mic raport.

A. L. în C-va. Ștefan Căcovean e jude reg. în Alba-Iulia. „Floarea Soarelui” a publicat-o în „Convorbiri liter.” de unde o reproducem noi. Ne bucurăm că vă place; e de toată frumusețea.

La mai mulți. Avem mult material; pe rînd vor veni cele trimise.

R. M. A. în Laslău. „Amicul petrecerilor” nu se poate publica în broșură decât pe speșele D-v. Se pot însă tipări multe din glume în „Foaia Pop.” dacă ne dai voie. Scrie-ne.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 3 Iulie n.

Budapesta: 64 28 38 72 48

Tragerea din 7 Iulie n.

Sibiu: 8 44 86 48 82

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 29 Iunie: Jibeu, Râșnov, Reteag

Luni, 30 Iunie: Crasna.

Marti, 1 Iulie: Ciuc-Sereda, Mediaș, Poiana-Mercurii (comit. Sibiiului).

Joi, 3 Iulie: Poiana-Sărată.

Sâmbătă, 5 Iulie: Nușfalău (Szilágy-Nagyfalu).

Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni, Sibiu.
Deposit general pentru Sibiu și giur.

Avis fumătorilor de țigarete!

Hârtia de țigarete
„CLUB“

este cea mai bună, mai fină, și totuși cea mai tare hârtie de țigarete.

Total liberă de glicerină.

Se poate căpeta pretutindenea.

În pachetare patentată costă 3 cr.

În pachet comun „Club exquisit” 2 cr.

NB. Din aceeași hârtie se prepară și plăcutele tuburi pentru țigarete.

O șatulă cu 100 de tuburi costă 18 cr.

La vânzări în mare și mai ales traficanților se dă mare rabat.

Marca de apărare e:

Un domn cu ochelari, fumând țigaretă.

Deposit general pentru Sibiu și jur (vânzare în mic și mare) la 13

Librăria societății pe acțiuni

„Tipografia”,

Sibiu, strada Poplăcii Nr. 15.

Deposit general pentru Sibiu și giur.

Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Mijloc dietetic, cosmetic, vechiu probat, (frecare) pentru întărirea și înviorarea nervilor și muschilor corpului omenesc.

Fluidul Kwizda
marca șerpe (fluid pentru turiști).

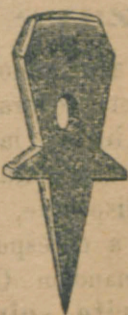
Folosit cu succes de turiști, bicicliști și călăreți pentru întărirea și restaurare după tururi mai mari.

Prețul 1/1 butelie 1 fl., 1/2 butelie 60 cr.

[1182] 9—40

Se poate procura dela toate farmaciile.

Deposit principal: Kreisapoteca, Korneuburg, lângă Viena.

52 cr.

Länge

45 cr.

50 cr.

45 cr.

55 cr.

48 cr.

Coase și unelte de bătut coasele

sub garanță pentru fiecare ținută.

Semnul
C. F. J.

COASE

Semnul
C. F. J.

lungime	70	75	80	85	90 cm.
1 bucată	—0.80	—0.80	—0.80	1.—	1.—

Din cele bătute costă bucată cu 10 cr. mai mult. Prețurile uneltelor de bătut coasele sunt alăturate la figuri.

Coasele și uneltele de bătut, cari sunt necorespunzătoare se iau îndărăt, respective se schimbă, chiar și dacă au fost folosite.

Carol F. Jickeli, Sibiu.

La cumpărare de 10 bucăți de coase, o coasă se dă gratis. În un pachet de 5 chlg. măsurat lungimii coaselor, 6—8 bucăți, pentru care portul postal dimpreună cu timbrul de fracht și provisiunea este 27 cr. în depărtarea zonei prime, 42 cr. în toate celelalte zone.

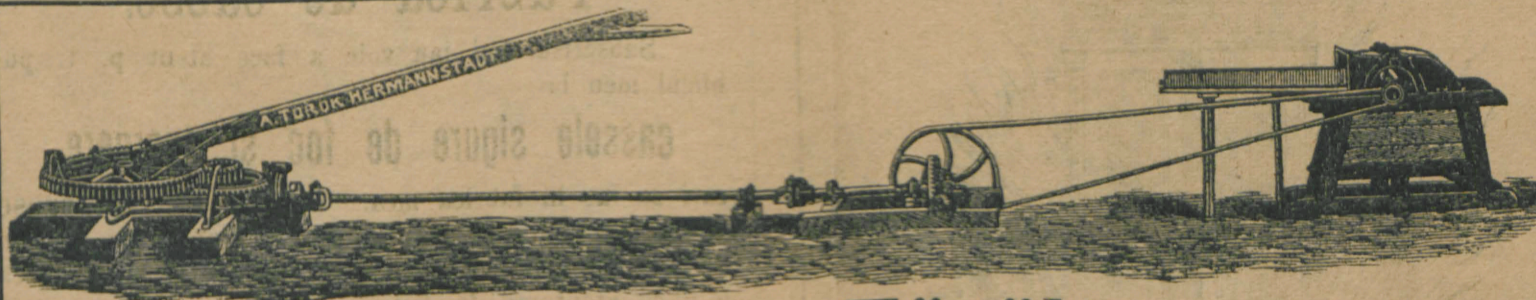
Fier în rugi din Hunedoara (Kudsir)

depou bogat asortat.

[1418] 5—

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

Andrei Török

fabrică de mașini agricole, **SIBIU**, strada Dumbrava nr. 1,

recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țeară și străinătate și de multe-ori premiate.

Mașini de îmblătit (trierat) de mână, cu virtej (gepel), cu scuturătoare de paie și cu sită, cu dungi de fer și cu curele, ciuri de sortat în 4 deosebite mărimi, triere, mașini de ales și de sortat grâul, tot felul de pluguri, mașini de tăiat pale, teascuri pentru oleiu struguri și de poame, sfârmători de cucuruz, greble, grape, pompe de apă pentru afunzimi până la 20 metri, moară pentru păsat, etc. etc.

[314] 19—26

COASE

sub garanță pentru fiecare ținută. — Lungime 70—90 cm. 1 bucată 90 cr.

Mare magazin de nicovale, foi, mașini pentru șiroafe, apoi tot felul de alte instrumente și unelte de lipsă făurarilor și lăcătarilor.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.

Întemeiată la anul 1857.

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Anunț.

Subscrisul preot român Ioan Bochiș în Kolozs Borsa, posta în loc își recomandă atelierul său de [1532] 2-4

Pictură bisericească în stil oriental, unde se pregătesc icoane singulare, precum și iconostase întregi, icoanele se pregătesc prin subscrisul, ear' lucrul de lemn prin măsur român, precum și auritura. Acorduri de iconostas după mărime și auritura dela 300 fl. până la 1000 fl. v. a. Iconostasele ridicate de mine până acum au câștigat recunoaștere deosebită.

Ioan Bochiș,
preot român și pictor.

Apel!

Un învățător rom. gr.-or. cu calificățiune pedagogică și purtare morală bună, praxă de 7 ani, examene cu școlarii laudabile în fiecare an, cunoscător în ale muzicii, având destoinicia de a înființa și conduce ori ce fel de categorie de cor vocal, dorind a se strămuta, respective a se așeza în o astfel de comucă care poate servi și ca centru sau cel puțin în apropierea de căile ferate să recomandă în atențiunea on. public. [1295] 5-6

Cei-ce doresc ori-și-ce fel de detaluri în privința aceasta, precum și condițiunile se staveresc reciproc prin următoarea adresă:

„Arpeggio“,

Kossova. (Krassószörénym.)
sau tot sub acest titlu, prin Red. „Foi Poporului“.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanul.

Acest op, care se extinde pe 216 pagine, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
a societății comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerințele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corăspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zăhar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Iere negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, rași), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rumi, Cognac.

Vinars curat de drojzii. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fruete sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petrolen etc.

diferite săminte agronomice plombate și scutite de rocoină cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozești veritabile (marca D. M. & C.) albe și de diferite colori, Păr, (Haras) berca, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt, semnăm cu toată stima

„Concordia“,

societate comercială pe acții.

[1039] 22—

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, facute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Gustav Moess,

[602] 17-24

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.